Kristina RICKEVIČIŪTĖ

Investigations of Karmėlava cemetery

The area of 440 m² was excavated in Karmėlava cemetery in 1998-1999 and 88 inhumations unearthed including 16 burials of children and 4 burials of adolescents and three double burials. There were few burial items. Twenty two burials contained no burial items at all. The discovered burials date to the end of the 14th-the 16th century.

Arūnas STRAZDAS

STANISLAVOS SENKAPIO TYRINĖJIMAI 1999 M.

Stanislavos senkapis (Kauno r.) yra 0,7 km į R nuo Naudupio ir Nemuno santakos, 0,2 km į ŠR nuo Nemuno dešiniojo kranto ir 50 m ta pačia kryptimi nuo Kauno–Jurbarko kelio.

Pirmą kartą senkapio vietą 1976 ar 1977 m. lankė E. Ivanauskas ir R. Skripka. Tuo metu dirbamame lauke buvo šviežiai iškasta žvyrduobė. Jos dugne rasta žmogaus kaukolė, o šlaite – peilio su medinėmis kriaunomis ir žalvarinėmis kniedėmis fragmentas. Kapų duobių žvyrduobės šlaituose nepastebėta, kapai tikriausiai buvo nukasti. Žvyrduobė vėliau buvo tvarkingai užstumdyta, ir žvyrduobės vieta dabar nebeišsiskiria. Vėliau jau dirbamame lauke, buvusios žvyrduobės aplinkoje, E. Ivanauskas dar rado aptrupėjusią žalvarinę plokštinę segę, kurią galima būtų datuoti XV a.

Žvalgomųjų tyrinėjimų metu iškastos 3 perkasos ir ištirtas bendras 40 m² plotas. Pirmoje perkasoje, 55–75 cm gylyje, rastas suardytas kapas. Aptiktas geležinis pentinis plačiaašmenis kirvis, sunykęs peilis, diržo sagtis ir keli pavieniai žmogaus kaulai. Galima daryti išvadą, kad perkasa iškasta buvusios žvyrduobės pakraštyje. Kapas greičiausiai suardytas buldozeriu užstumdant buvusią žvyrduobę, nes viskas buvo permaišyta. Be kapo radinių, aptiktas ir plieninio troso gabalas. Be to, šalia šios perkasos, žemės paviršiuje, rasta žalvarinė apskrita kiauraraštė segė. Aptiktieji radiniai datuojami XIV–XV a.

Kitose dviejose perkasose, iškastose atokiau nuo buvusios žvyrduobės, kapų ar pavienių radinių neaptikta. Greičiausiai dauguma kapų buvo sunaikinta kasant žvyrą, taip pat vėliau užlyginant žvyrduobę. Manome, kad

dar tikslinga saugoti buvusios žvyrduobės vietą ir teritoriją aplink ją, nes čia dar gali būti išlikusių kapų.

Arūnas STRAZDAS

Excavations of Stanislava cemetery in 1999

In 1999 the area of 40 m² (3 trenches) was excavated in Stanislava cemetery (Kaunas district). One male inhumation was unearthed. The burial items found in the grave and chance finds allow to date the cemetery to the 14th-15th century.

Ėrika STRIŠKIENĖ

DEGĖSIŲ SENKAPIO TYRINĖJIMAI 1999 M.

Degėsių senkapis (Av 2036; Pakruojo r.) yra apie 150 m į V nuo Plonės upelio kairiojo kranto, apie 1,2 km į Š nuo Degėsių kaimo kapinių, 400 m į V nuo kelio Degėsiai–Gedučiai.

1949 m. LII (vadovas P. Kulikauskas) senkapiuose ištyrė 12 griautinių kapų su X–XII a. ir 1 su XVI–XVII a. įkapėmis. Iš suardytų kapų į muziejus patekę radiniai priklauso V–XVII a. 1993 m. patvirtinta paminklo teritorija yra 1,71 ha, didesnė jos dalis – 1,33 ha yra ariama.

Senkapiai ardomi jau nuo XIX a. vidurio, kasant žvyrą iš Kapų kalnu vadinamos kalvos. Nors imant žvyrą buvo masiškai randama žmonių kaulų ir įvairių dirbinių, nebuvo imtasi jokių paminklo apsaugos priemonių. Buvusio kalno, kadaise priminusio piliakalnį, vietoje dabar telkšo balos.

1999 m. PTC LP ištyrė senkapiuose 100 m² plotą. Rasti 2 suardyti kapai ir 3 buvusių kapų duobės. Kapų duobės atsidengė 30–45 cm gylyje. Jų dugnas pasiektas 60–85 cm gylyje. Nors kapai suardyti, pavyko nustatyti jų orientaciją: kapas Nr. 14 orientuotas 260°, kapas Nr. 15 – 280° kryptimi. Kape Nr. 15 rastos 3 Gustavo Adolfo monetos (XVII a. pr.). Kapą Nr.14 datuoti sunku, kadangi čia buvo tik menkų dirbinių fragmentų: žalvarinio smeigtuko nuolauža, 2 įvijos, geležinis peiliukas tiesia nugarėle.

Tyrinėjimai parodė, kad senkapis labai suardytas. Daugiausia tirta P ir PV paminklo dalis, kuri, kaip manyta, mažiausiai pažeista kasant žvyrą. Tačiau kapų čia nerasta. Ateityje reikėtų patikslinti paminklo teritoriją, gali